

3. hét / A próféták - Mi határozza meg a tetteimet?

15.nap / A szeretethimnusz

1 Korinthus 13

6 perc

A szeretet

1 Ha emberek vagy angyalok nyelvén szólok is, szeretet pedig nincs bennem, olyanná lettem, mint a zengő érc vagy a pengő cimbalom.

2 És ha prófétálni is tudok, ha minden titkot ismerek is, és minden bölcsességnek birtokában vagyok, és ha teljes hitem van is, úgyhogy hegyeket mozdíthatok el, szeretet pedig nincs bennem: semmi vagyok.

3 És ha szétosztom az egész vagyonomat, és testem tűzhalálra szánom, szeretet pedig nincs bennem: semmi hasznom abból.

4 A szeretet türelmes, jóságos; a szeretet nem irigykedik, a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel.

5 Nem viselkedik bántóan, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a rosszat.

6 Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal.

7 Mindent elfedez, mindent hisz, mindent remél, mindent eltűr.

8 A szeretet soha el nem múlik. De legyen bár prófétálás: el fog töröltetni; legyen nyelveken szólás: meg fog szűnni; legyen ismeret: el fog töröltetni.

9 Mert töredékes az ismeretünk, és töredékes a prófétálásunk.

10 Amikor pedig eljön a tökéletes, eltöröltetik a töredékes.

11 Amikor gyermek voltam, úgy szóltam, mint gyermek, úgy gondolkodtam, mint gyermek, úgy értettem, mint gyermek; amikor pedig férfivá lettem, elhagytam a gyermeki dolgokat.

12 Mert most tükör által homályosan látunk, akkor pedig színről színre; most töredékes az ismeretem, akkor pedig úgy fogok ismerni, ahogyan engem is megismert Isten.

13 Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet, e három; ezek közül pedig a legnagyobb a szeretet.

Ezen a héten azzal foglalkozunk, hogy mi határozza meg a tetteinket. Beszélgetőpartnereink elsősorban az ószövetségi próféták lesznek. Mégis egy újszövetségi szöveggel kezdjük a hetet, az úgynevezett szeretethimnusszal. Azért nevezik így, mert a keresztény szeretet legszebb, legköltőibb és legtömörebb megfogalmazásának tartják. Nekünk, keresztényeknek nem kérdéses, hogy mi határozza meg a tetteinket: az isteni szeretet, amelyet görögül *agapé*nek neveznek. Végső soron a próféták is csak erre céloznak. Az agapé szó kettős jelentőséggel bír: egyrészt maga az isteni szeretet, másrészt olyan emberi szeretet is, amelyet Isten szeretete ihlet és formál át. Minden természetes szeretetből lehet agapé, ha Isten rendelkezésére bocsátjuk. Másrészt viszont önmagától semmilyen természetes szeretet nem keresztényi, pláne nem isteni.

15.nap / A szeretethimnusz

1. Csak a szeretet számít

Az előző evangéliumi fejezetben Pál apostol felsorolta, Isten milyen csodálatos adományokkal ajándékozta meg a keresztény közösséget. Ezek között voltak olyan különleges képességek, mint a gyógyítás, rendkívüli ismeretek birtoklása vagy a prófétai beszéd. Pál bátorítja a korinthusiakat, hogy törekedjenek rájuk, és imádkozzanak megszerzésükért. Ezek az adományok színessé teszik a közösséget, amely lelkiekben teljes és gazdag lesz tőlük. De Pál azt mondja, hogy van egy közöttük, amely minden adományt felülmúl: ez pedig a szeretet. A nyelveken szólás adománya, legyen az pusztán emberi nyelven vagy - ahogy egyesek gondolják - az angyalok nyelvén való beszélés, nem más, mint szótagok lármája, amíg nincs bennünk szeretet. Prófétaként beszélni - vagyis itt és most felismerni és kimondani Isten akaratát - szeretet nélkül teljességgel értéktelen, mert az igazság használhatatlan a szeretet nélkül! Ugyanez áll a szeretet nélkül való megismerésre. A megismerés csodálatos dolog, de igen könnyen elvezet a lényegtől. Hány keresztény tartja már magát a hitről való gondolkodást hitnek! Ismeretet akarnak szerezni, nem pedig szerető emberekké lenni. Pál azonban még tovább megy: ha akkora hitem lenne is, hogy az hegyeket mozgat el, mit sem érne. Kérlek, figyelj nagyon: Pál nem azt állítja, hogy a hit nem ér semmit (különben az egész Újszövetséget fejtetőre állítaná), hanem hogy a hit önmagában nem ér semmit. A hit és a szeretet olyanok, mint a be- és kilélegzés. Senki nem képes az újszövetségi agapé formájában élni a szeretetet, ha előzőleg nem "lélegezte be" Isten szeretetét. Hinni azt jelenti: annyira mélyen belélegezni Isten szeretetét, hogy abból tudok élni. De aki belélegzett, annak ki is kell lélegeznie, különben megfullad. Ez a "kilélegzés" a szeretetben történik meg. Az újszövetségi értelemben vett szeretet azt jelenti: amit Istentől kaptam, úgymond "belélegeztem", azt továbbadom másoknak. Amennyiben ez a lépés nem történik meg, meghal a hit. Vagy hitetlenségbe csap át, vagy pusztán "igazhitűséggé" vagy ami még rosszabb, fanatikus ideológiává fajul. Ha minden vagyonomat a szegényeknek adnám, vagy elégettetném saját testemet", vagyis ha teljes elkötelezettségben felemésztnédnek, az sem érne semmit, ha eközben hiányozna belőlem a szeretet. Ugyanis van szeretet nélküli "szeretet" is. Van odaadás nélküli odaadás. Vannak olyan tevékenységek, amelyek úgy hasonlítanak a keresztény szeretetre, mint egyik tojás a másikra. És mégis egészen más a forrásuk, és egészen más jellegűek. Még ha mindenemet odaadom is, és feláldozom magamat, az sem biztos, hogy szeretet. Tehát a döntő kérdés: mi a hajtómotorja elköteleződésnek? Együttérzés, düh, felháborodás, igazságérzet, szenvedély vagy ráadásul személyes érdek? Vagy elmondhatom Pállal: "Krisztus szeretete szorongat minket"(2Korinthus 5,14)? Aki megtapasztalta Isten szeretetét, az belülről érzi a szorongatást, hogy továbbadja ezt a szeretetet. Az agapé tehát az Isten szeretete által előidézett szeretet.

2. Egyedül a szeretet győz

Az agapé türelmes és barátságos. Olyan, mint a jó orvos. Nyugodt, higgadt, kitartó. Nem gerjed haragra, nem fanatikus. Nincs szüksége arra, hogy nyomást gyakoroljon másokra. Nem liheg siker és elismerés után. Az agapé nem űz senkivel tréfát. Senkit nem tesz spontán, gyorsan múló hangulat tárgyává. Az agapé megkeres minden egyes embert; olyan tény, amelyre mindenki számíthat, akinek szüksége van rá. Nem pöffeszkedik, nem akar kitűnni, nem mutogatja magát, hanem észrevétlen, és meg akar maradni Istenre mutató csendes utalásnak. Nem sérti meg a szokásokat, vagyis az illendőség keretei közt marad. Ehhez az udvariasság mellett hozzátartozik, hogy olyan szokások és elképzelések előtt is alázatosan meghajlik, amelyekkel maga esetleg egyáltalán nem ért egyet. Nem keresi a magáét. Hiszen a mi szeretetünknek legtöbbször ez a bökkenője. Nagy-nagy feneket keríthetünk szeretetünknek, de legtöbbször és végezetül saját egonknál kötünk ki. Itt rejlenek a szakadékok: azt mondjuk, "szeretet", és közben tulajdonképpen saját magunkra gondolunk. Azt mondjuk: "te", és azt értjük alatta: "én". Hányszor fordul elő, hogy másokat szeretünk azért, hogy önmagunkra találjunk! Annak, amit mi "szeretetnek" hívunk, túlnyomó része egoizmusunk többé-kevésbé kifinomult válfaja. Márpedig az agapé nem keresi a magáét - mondja Pál. Sőt még tovább megy: az agapét nem lehet felbosszantani és megkeseríteni. Nem érez ellenszenvet, és nem hagyja magát felingerelni. Az agapé nem számítja fel a gonoszságot. Nem gondolkodik és nem beszél negatív módon másokról. Nem vezet fűzetet róla, nem próbál másoknak negatív indítékokat tulajdonítani. Az agapé nem örül az igazságtalanságnak.

15.nap / A szeretethimnusz

Különös, hogy néha titokban mennyire élvezük az igazságtalanságot és a negatív dolgokat, és mennyire örülünk nekik! Örömkönek milyen nagy része tulajdonképpen káröröm, gúny és cinizmus! Márpedig a szeretet az igazságnak örül! Szeretet, öröm és igazság - ezek összetartoznak. Vannak szeretet nélküli örömeik. És szeretet nélküli igazságok. Pál mindkettőt elutasítja. Azt mondja: "Örüljétek, amikor pozitív dolgok történnek körötökben! Élvezettel beszélgessetek az ilyesmiről! De ne jártassátok a pofátokat, ha valaki megint hibát követ el! (Mit vártatok? Bűnösök közössége vagyunk!) Inkább adjatok szárnyat egymásnak, bátorítsátok egymást!"

Ebben a fejezetben Pál majdhogynem mámorba beszéli vagy meditálja magát. Egyre meredekebb kijelentéseket tesz: a szeretet mindent elvisel, mindent elhisz, mindent remél, mindent eltűr. Itt lesz világos, hogy az agapé több a keresztény testvéri szeretetnél. Ezekben a sorokban egyértelműen az Isten iránti szeretetről van szó. Semmilyen más magyarázatnak nincs értelme. Jézus és Pál számára az agapé oszthatatlan. Ugyanarról a szeretetről van szó, amely Isten és az ember felé fordul; mindkét szeretet ugyanannak az agapééremnek a két oldala, ugyanannak az életmozdulatnak a két dimenziója. Nincs sem külön keresztény testvéri szeretet istenkapcsolat nélkül, sem olyan istenszeretet, amely az embertársat figyelmen kívül hagyja. A szeretet mindent elhisz, vagyis maga az élet a hit tárgyává lesz számára. Hitvallása: "Minden, ami történik velem, Istenre való utalás, nem bír elválasztani tőle, és végső soron hasznos számomra."

3. Egyedül a szeretet az, ami megmarad.

Bármilyen szépen hangzik is mindez, és bármilyen sokszor halljuk is esküvők alkalmával, egy dolognak még akkor is világosnak kell lennie, ha csak felületesen foglalkozunk ezzel a szöveggel: ez a fajta szeretet minden emberi lehetőségünkön kívül áll. Senki közülünk nem tesz még megközelítőleg sem eleget annak, amit itt Pál leír. Ez a fajta szeretet olyan forrásból táplálkozik, amely rajtunk kívül áll.

Már tegnapelőtt beleütköztünk János első leveléből abba az idézetbe (4,10), ahol ez áll: a keresztény szeretetnek nem az az alapja, hogy mi szeretünk, hanem hogy ő, Isten szeretett bennünket először. A szeretet a szó teljes értelmében nem emberi lehetőség, kizárólag Isten lehetősége. Erről a szeretetről el lehet mondani, hogy soha nem ér véget. Az eredeti görög szöveg nyomatékosítja: ez a szeretet soha nem ér véget. A mi szeretetünk bizony véget ér. Gyakran gyorsan a határaiba ütköznek. De Isten soha nem szűnik meg rajtam keresztül emberekkel találkozni és nekik jót tenni. Azután Pál még egyszer a már kezdetben említett adományokról kezd beszélni, amelyek a keresztény közösségben nagy szerepet játszanak. Fontosak és szépek, mondja, de elmúlnak. "De amikor majd eljön a Tökéletes, akkor a töredékes megszűnik." Olyan világ felé haladunk, amelyben elhalványul mindaz, amihez a közösségben igazodunk. Ez nem veszi el sem a tudás, sem a jóslat értékét, de relativizálja azt. Mindaz, amit itt felismerünk és felfogunk, ideiglenes és tökéletlen. Pál azt mondja: olyan, mint egy tükör. A tüköröket akkoriban csiszolt fémből készítették. Nem voltak különösebben tiszták, és hamar eltompultak. Tudatában kell lennünk, hogy mindaz, amihez a közösségben igazodunk, olyan, mint ezek a homályos tükrök: nincs jobb a birtokunkban, ezért okosan tesszük, ha hozzájuk igazodunk. De tudatában kell lennünk ideiglenességüknek és tökéletlenségüknek. Ez még a Biblia igéjére is vonatkozik. Sehol máshol a világon nem beszél Isten ennél tisztábban, de a Biblia is ilyen tükörhöz hasonlít: a Valódi tökéletlen, homályos tükröződése, de nem maga a Valódi. De eljön az a nap, mondja Pál, amikor Istent úgy ismerjük meg, ahogyan ő ismer bennünket már ma. A *megismerés* széles körű fogalom a Bibliában. Két személy teljes egyé válására céloz. Van valami, ami megmarad? Igen, mondja Pál, vannak dolgok, amelyek már ma Isten eljövendő dicsőségét tükrözik: a hit, a remény és a szeretet. Jézus ezeket "a mennyben lévő kincseknek" nevezi. Ez nem azt jelenti, hogy a mennyben olyan körülmények uralkodnak, hogy még valamit remélnünk kell majd. Azt sem tudom, szükség lesz-e ott a hitre, hiszen "látásban" fogunk élni. Nem, a következőről van szó: mindaz, amit mi ma hitben, reményben és szeretetben gyakorlunk és felélesztünk, úgymond az örökkévalóságig ér, maradandó, örök, sem tőlünk, sem másoktól nem tudja semmiféle halál elragadni, még a mennyben is érvényes lesz. De közülük a legnagyobb a szeretet. Az Istenbe vetett hit, bizalom az alap, de a cél a szeretet. A hit és a remény örök érvényű, de a szeretet már ma egy kis darab mennyország a földön, egy kis darab örökkévalóság az időben.

"Gyűjts mindennap valami örökkévalót, amit
semmilyen halál nem bír elragadni tőled."

Francois Fénelon

15. Beszéljünk egy felebarátunkkal, akivel valami
oknál fogva már rég beszéltünk vagy
eltávolodtunk egymástól.

[A könyv megvásárolható:

<https://www.lutherkiado.hu/kiadvanyok/konyvek/lelkiseg/486-40-nap-alatt-az-en-korul>]